

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštini hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 21. oktobra 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 123.

Vprašanje izdelave in prodaje šolskih zvezkov.

Ugotovitve deputacije. — Monopol šolskih zvezkov ne obstoja.

Že v zadnji številki našega lista smo poročali, da se je mesec dni po začetku šolskega leta letos naenkrat pojavil nekak nesporazum glede izdelave in prodaje šolskih zvezkov za potrebe srednjih šol. Prosvetno ministrstvo je namreč izdalo odlok, po katerem se imajo za pismene šolske naloge v srednjih šolah uporabljati izključno zvezki, ki jih izdeluje Državna tiskarna v Beogradu. S tem je pokrenjeno v delni obliki vprašanje, ki je za našo papirno trgovino, tiskarsko in knjigoveško stroko načelno zelo važnega pomena in katerega je treba i v interesu nemotenega šolskega poslovanja v interesu navedenih gospodarskih krogov temeljito razčistiti.

Uprava državne tiskarne odnosno prosvetna uprava skuša iskati osnovo in utemeljitev za navedeni odlok in odredbah čl. 7 zakona o uvedbi novih državnih monopolov z dne 3. avgusta 1893. Navedeni člen namreč določa dobesedno, da se prenaša na upravo državnih monopolov izdelava, kakor tudi tiskanje vseh vrst monopoliziranih papirnih izdelkov, poštinih, taksinih in gostilniških kolekov. Toda omenjenemu členu je bila s poznejšim dopolnilnim zakonom dodana odredba, da se izvzamejo od monopoliziranja papirnih izdelkov vsi obrazci in formularji, cerkveni izvodi, živinski potni listi, depozitne knjige, registri, vložni zapiski, predpisi, šolski zvezki in sploh vse vrste tiskanega papirja, ki se izključno uporablja za državno, občinsko in šolsko službeno uporabo in ki se bodo v bodoče tiskali in prodajali v državni fiskalni.

S to odredbo zakona je jasno in nesporno v pravnem oziru določeno, da za šolske zvezke ne obstoja monopol, kar je tudi razvidno že iz tega, da se za vse navedene vrste papirnih izdelkov ne plačuje nikakršna posebna taksa, ali monopolna pristojbina. Ako bi monopol obstojal, bi se morali dohodki iz prodaje teh zvezkov in drugih formularjev stekati v blagajno Uprave državnih monopolov, ne pa v blagajno Državne tiskarne, ki je navadno državno pridobitno podjetje samo s to razliko, da uživa gotove privilegije, brez katerih bi menda sploh ne mogla obstojati v konkurenci s privatnimi tiskarskimi podjetji. Pristavek, da se bodo ti obrazci izdelavali v državni tiskarni, ne more ustvariti niti monopola niti privilegija za državno tiskarno. Ako bi se bilo to hotelo, bi bila stilizacija zakona povsem drugačna.

Končni odstavek člena 7 omenjenega zakona izrecno določa, da prodaja monopoliziranih papirnih izdelkov vrši uprava državnih monopolov, izvzemši poštne vrednotnice, odnosno koleke, katere proti izplačilu pripadajočih zneskov odstopa državna monopolna uprava v prodajo poštenu odnosno finančnemu ministrstvu. Ta določba je zopet dokaz, da o monopolu zvezkov ne more biti niti govora.

Iz gornjega vidimo jasno, da je iz trte izvita in neosnovana zahteva Prosvetnega oddelka, da se rabijo samo zvezki iz državne tiskarne. V ostalem tudi vsa leta dosedaj, ko je ta zakon že od prevrata tudi v naših krajih v veljavi, ni nikdo stavil slične trditve ali zahteve. Sicer pa mislimo, da če bi obstojal monopol, potem ne bi bilo mogoče, da se dekretira v prosvetnem ministrstvu uporaba šolskih

zvezkov, izdelanih od Državne tiskarne, samo baš za srednje šole, a ne tudi za osnovne in strokovne šole.

Na šolske zvezke se tudi ne nanašajo odredbe zakona o učnih knjigah z dne 27. septembra 1929, ki govori samo o učnih knjigah in odobravanju učnih ter pomožnih knjig in učnih pripomočkov, pod katere pa po izrecnih izjavah merodajnih načelnikov in referentov v prosvetnem ministrstvu, kakor tudi po izjavi samega upravnika Državne tiskarne, ki so jih dali deputaciji, ki jih je pretekli teden v tej zadevi v Beogradu obiskala, šolski zvezki ne spadajo.

Položaj je popolnoma jase in čudimo se le, da je pri vsej jasnosti odredb mogla nastati taka zmeda, da danes srednje šole v veliko veselje šolske mladine nimajo zvezkov in da se na podlagi tega neutemeljenega odloka S. N. Br. 29.877 onemogočuje nabava šolskih zvezkov privatnega izdajstva in tako povzroča trgovstvu in založništvu neprilike in škodo. Kajti to, kar se je danes poskušalo pri šolskih zvezkih za srednje šole, se lahko jutri istotako brez zakonite podlage, ako bo prosvetni oddelek popolnoma nekritično sprejemal take neutemeljene odloke, odredi tudi za osnovne šole, ki jih je v naši banovini nad 275 in kar predstavlja take količine, da jih Državna tiskarna sploh ni v stanju izdelati. Končno je treba uvaževati še to dejstvo, da so po izjavah poznavalcev razmer izdelki Državne tiskarne kvalitetno slabšeji in v prodajnih cenah dražji, kar bi zopet povzročilo docela nepotrebno podražitev pouka in obremenitev najširših slojev naroda. Ako bi se nakana posrečila, bi se s tem odvzelo samo v naši Dravski banovini delo šestim tiskarnam, ki se specijelno bavijo z izdelavo šolskih zvezkov, imajo za to potrebne stroje in drugo opremo in krijejo že desetletja v polno zadovoljstvo vseh šolskih uprav s svojimi izdelki celotno potrebo naših narodnih šol. Bilo bi neodgovorno in baš v času sedanje krize in depresije nedopustno, da bi se poskušalo še v tej stroki odvzeti več sto ljudem eksistenco in jih spraviti brez stvarne potrebe ter brez zakonite podlage ob kruh.

Sicer pa je skrajni čas, da se vprašanje prodaje šolskih potrebščin, pa tudi učnih knjig končno javno sistematično uredi, ker sedanje stanje izziva leto za letom vedne pritožbe radi neprestanih poskusov, da se poklicni trgovini odvzame prodaja teh potrebščin. Prepričani smo, da se bo ministrstvo trgovine v zmislu obljube, ki jo je dal deputaciji zainteresiranih krogov minister gosp. I. Demetrović, energično zavzelo za pravice solidne poklicne trgovine in bo izdejstvovalo razveljavljenje neutemeljenih odlokov.

ZELEZNICA BEOGRAD—KNIN.

V teh dneh pride v Banjaluko komisija prometnega ministrstva, da si ogleda ozemlje za trasiranje proge Beograd — Banjaluka — Bihać — Knin oz. Split. V komisiji so geologi, geografi, ekonomisti itd. Ogled bo veljal sedaj progi Tuzla — Doboj — Banjaluka in Derвента — Banjaluka. Kakor se sliši, se zanima za drugo progo tudi zasebni kapital.

Možnost plasiranja našega lesa v Siriji.

Večino svoje potrebe po lesu krije Sirija iz Romunije in le zelo male količine se uvažajo preko Trsta.

Lahko trdimo, tako piše Glasnik zavoda za pospeševanje zunanje trgovine ministrstva trgovine in industrije, da pridejo v poštev v celi Siriji le štiri večje uvozne tvrdke, katere nakupujejo skupno, da si tako ne konkurirajo. Z dobavami iz Jugoslavije imajo slabe izkušnje, ker jih je pred leti neki nemški trgovec iz Sarajeva z neizpolnitvijo dobavne pogodbe spravil ob precejšnjo vsoto denarja. Vendar se je našim posredovalcem posrečilo, stopiti z njimi v zveze in jih pridobiti za to, da iščejo v Jugoslaviji ponudbe za poizkusno dobavo 200 do 300 vagonov lesa. Les bo moral biti bel brez črnih grč in tombantno blago. Lahko se dobavi tudi blago z belimi grčami. To dobavo bi se moralo izvršiti v razmerju 25% v naslednjih dimenzijah:

dolž. 4 m, šir. 15—30 mm, deb. 11 mm
dolž. 4 m, šir. 15—30 mm, deb. 17 mm
dolž. 4 m, šir. 15—30 mm, deb. 23 mm
ostalo morale od 4 do 5 metrov.

Na sirijskem tržišču pridejo najbolj v poštev debeline 15, 17, 19, 22, 25, 28 in 30 mm.

Seveda mora cena odgovarjati tržnim cenam, ki jih zahteva Romunija, to se pravi, da ne sme presegati 50 šilingov za kub. m blaga, postavljene cifre Beyrut. Plačuje se običajno v gotovini z 2% popusta ali pa proti trati na 60 dni potom banke in podpisu vseh zainteresiranih uvoznih tvrdk.

Ako bo ta poizkusna dobava uspešna po željah kupcev, se bo s tem odprla možnost še nadaljnega izvoza.

SVARILO PRED INSERIRANJEM V INOZEMSKO ADRESARJE.

Trgovcem, industrijem in obrtnikom pošiljajo mnoge, zlasti nemške založbe adresarjev vabila za inseriranje. Spretno sestavljenim ponudbam nasledajo mnoge domače tvrdke in podpisujejo inseratno naročilo mnogokrat celo v prepričanju, da bo objava brezplačna. Šele ob prejemu računa uvidijo, kako so nasledli. Zato opozarjamo vse, da se pred naročbo inseratov v inozemske adresarje informirajo o slovesu založbe in da so si predvsem na jasnem glede plačilnih pogojev. Naročb brez točnih plačilnih pogojev ni podpisati.

RUMUNSKI LESNI KARTEL SE ZRUŠIL.

Vodilne lesne tvrdke v Rumuniji so bile ustanovile v Bukarešti kartel z imenom »Acordo«, da izvajajo skupno prodajo, organizirajo lesni eksport in določijo cene. V sled ruskega dumpinga je postal kartel iluzoričen; vsaka tvrdka je vesela, če more sploh kaj prodati, cen se ne dajo več držati. Zato je »Acordo« sklenil, da se razide.

Smotrent trgovci in industriji citajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Citajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Depresija na svetovnem trgu surovin.

H. Magnus-Levy iz Berlina piše v »N. Fr. Presse«: Industrijska nadprodukcija in težka poljedelska strukturna motenja označajo sedanji položaj svetovnega gospodarstva. Močno padanje cen in rastoča brezposelnost v vseh industrijskih državah sta tipična za najtežje gospodarske depresije, ojačena z zmanjšano sprejemno možnostjo za industrijske produkte v agrarnih deželah, kojih motenja zabranjujejo razvoj trga za industrijske produkte. Številka »mednarodne brezposelnosti« je narasla od septembra 1929. do letošnjega junija od 5.700.000 na 10.600.000, od junija do danes pa menda že na 15 milijonov. Tjaj ogromni armadi brezposelnih stojijo nasproti ogromne blagovne zaloge, ki kljub padajočim cenam zamažajo na prodajo.

V začetku letošnjega leta skoraj ni bilo surovinskega trga, ki bi ne bil prizadet od splošnega razvoja kopčenja zalog. Relativno najkasneje je to gibanje zagrabilo premog in železo. Redukcijske odredbe v raznih surovinah so mogle le nebitveno vplivati na baisse v cenah. Od Zavoda za konjunktorno raziskovanje v Berlinu izračunjen svetovne zaloge surovin so narasle proti letu 1929. za 60 odstotkov, prodajna cena pa samo za 25 odstotkov. Teoretično motren bi moral ta položaj izsiliti ukinitve produkcije za nekaj časa; pri kavi n. pr. za dvanajst mesecev, pri kavčuku in bombazu za šest, pri svincu pa samo za en mesec; tako bi se zaloge prilagodile resnični prodaji in bi cene narasle. Produkcija surovin in industrijska produkcija korakata vobče z roko v roki. V zadnjih deset letih se je svetovna industrija ogromno razmahnila, tembolj, ker so nastale industrije v deželah, ki industrije prej skoraj poznale niso (prim. Ogrsko, Jugoslavijo na jugu itd.). Temu primerno je ogromno narasla tudi produkcija surovin. Če je pač industrijska produkcija od leta 1925. dalje močneje narasla kot surovinska, je to deloma v zvezi s tekmo časa pridobljeno zmoglostjo, da se surovine bolj izrabijo. Zato se more naraščanje industrije le z gotovimi omejitvami razlagati iz oblikovanja surovinskih trgov.

Leto 1929. je prineslo v sicer relativno enakomernem razvoju spremembo: Oslabljena konsumna moč je silila do produkcijskih omejitev industrije in virov, ki nam dajejo surovine; a to se je posrečilo le industrijski produkciji, ki je mogla vsled večje bližine konsumna izvesti produkcijsko omejitev laže kot surovinska produkcija. Ta divergenca v razvoju je dovela zlasti v USA do velikih gospodarskih napetosti. Velikanski padec cen na surovinskih trgih zavisi v mali izmeri od odredb v zboljšanju produkcije od boljše izrabe surovin; daleko večji del ima pa svoj izvor v splošni nadprodukciji, v povečanju surovinskih zalog, ki ne najdejo primernega povpraševanja. Leto 1925. je ojačilo to gibanje z racionalizacijskim valom, ki je značilen za ono leto in ki je še danes bistven faktor v gospodarstvu. Interesirani krogi so to trajno rastočo divergenco med produkcijo surovin in povpraševanjem prav kmalu spoznali ter so poskusili ustavititi to gibanje z omejitvenimi odredbami.

Najmanjše je naraščanje produkcije pri tekstilijah, premogu in železu, močno pa pri ne-železnih kovinah, bakru, cinku, cinu in aluminiju. Od leta 1913. dalje se je produkcija petroleja počeltovala, produkcija kavčuka podesetorila. Tu je bil dvig tako močen, da mednarodna

gospodarska kriza l. 1920./21. tega gibanja ni mogla ustaviti.

Razen angleške kavčukove restrikcije l. 1922./1923. datira večina restrikcijskih odredb iz dobe po letu 1925., to se pravi, iz časa še pred svetovno baisse surovin, ki je v teku tega leta tako intenzivno nastopila. Mednarodna zveza surovega jekla in bakreni kartel sta bila ustanovljena v jeseni leta 1926., cinkovi kartel v decembru l. 1928. (eno leto nato je bil razpuščen), svinčni pool, zveza britanskih producentov cina (British Tin Producers Association) in ameriške petrolejske restrikcije v lanski jeseni. Produktivne in trgovske omejitve v bombažu (USA, Egipt in Indija) in surovi svili (Japonska) so se izvršile pač šele po pričetku depresije. Nekoliko časa sem kažejo tudi sladkorne cene kronično padajočo tendenco. Trud kubanske vlade za restrikcijske odredbe je torej, kakor se vidi, malo zalegel; cena je padla od lanskih 11 šilingov letos na 7 šilingov in znaša sedaj 25 odstotkov cene ob času stabilizacije. Padajoči razvoj cen se more brez nadaljnega razumevanja iz dejstva, da je produkcija pesnega sladkorja dosegla predvno višino 9 milijonov ton, dočim je produkcija trsnega sladkorja narasla od 10 na 19 milijonov ton.

Brazilijska je menda še zmeraj izredno voljna za valorizacijo. Potem ko je bila izvedena že cela vrsta valorizacij, zlasti od strani države Sao Paulo, je naenkrat prišlo zopet do »krahov v kavici: padec cen in prenapolnjene zaloge so značilne za položaj, iz katerega so bili ogroženi farmerji rešeni v zadnjem trenutku z večjim posojilom. Ob veliki rezerviranosti občinstva napram posojilu se je morala vlada zavezati, da bo valorizacijo v desetih letih likvidirala, s tem da naj se eksportira vsako leto desetina zastavljene količine 16 milijonov vreč in polagoma še 10 milijonov vreč nezastavljene kave ob enem s tekočim pridelkom. Primerne prizadevanja za prodajo pričakovanih in še obstoječih zalog ni bilo opaziti, eno leto obstoječa dovozna omejitev za Santos velja naprej in trudi se, da bi ustali ceno brazilske kave s 30 mikreisi za 1 arrobo (15 kg). Anglija in USA, oba najbolj važna dajalca kreditov za oporo brazilske kave, sta intereserana na tem, da ostanejo cene visoke — višje ko so cene, večja je varnost zastavljenega blaga. Veletrgovina, predvsem nemška, zahteva, da ureja Brazilija ceno kave ne samo s stališča producentov in bank, temveč tudi s stališča trgovine in konsumentov. Kajti sicer bi obstojala nevarnost, da bo brazilska kava vključ višjim cenam polagoma izrinila brazilsko kavo z evropskega in ameriškega trga. Dosedanje prizadevanje Brazilije za preprečitev tvorbe zalog v zasebnih rokah je sedaj ogroženo, ker se hoče država Minas Geraes, kakor se vidi, ločiti od oficijelne kavne politike.

Prav žalosten je položaj na trgu kavčuka. Java Caoutchouc Co je svojo produkcijo deloma že omejila — o tem smo že pisali —, in v Nizozemski Indiji bo tudi več drugih plantaž sledilo temu vzgledu, ker se nizke cene ne dajo več spraviti v sklad z nabavnimi stroški. Dunlop Rubber Co (rubber = gumi, kavčuk), ki je med največjimi angleškimi plantažnimi družbami na Malaki, je sporočila sedaj svojim delničarjem, da hoče lastne stroške, ki so že itak pod tržno ceno 4 šil., znižati na 3 pence. Ker se od pričetka baisse naprej dela na plantažah zelo ekonomično in varčno, se more doseči znižanje nabavnih stroškov le na račun plač in mezd in zmanjšane produkcije. Seveda bi veljala cena 3 pence le od nakladnega pristanišča dalje. Računi pravijo, če bi se posrečila stabilizacija kovčukovih cen pri 4 pence, da bi že to po mnenju angleških in holandskih strokovnih krogov pomenilo pogin skoraj vseh v evropskih rokah se nahajajočih plantaž; farmerji bi se mogli eventualno prilagoditi povprečni ceni 6 pence.

Teh par primerov nam nudi predstavo o splošni svetovni gospodarski baisse mednarodnih surovinskih trgov. Skupni značilni znak je kronično padanje cen, divergenca med ponudbo in povpraševanjem. Kljub najintenzivnejšim restrikcijskim odredbam ne bo prišlo do ravnovesja med produkcijo in konsumom od danes na jutri, temveč bo potrebna dolga vrsta let, da se bo konsum vrasel v volumen produkcije ali pa obratno.

OPOZORITEV NA DOPOLNILNI AVTOGENSKI TEČAJ.

Zavod PO Zbornice za TOI ponovno opozarja, da se prične v četrtek ob 8. uri zjutraj v livarno Tehniške srednje šole v Ljubljani avtogenski tečaj za dopolnitev že izvežbanih varilcev. Tečaj bo trajal 7 dni celodnevno. Predaval bo inženjer Tvornice za dušik v Rušah g. inž. Leo Knez. Praktične vaje pa bo vodil varilni mojster iste tvornice g. Djuraković. Prostih je samo malo število mest. Kdor se še ni prijavil, naj stori to nemudoma osebno pri Zavodu PO Zbornice za TOI med uradnimi urami. Le izjemoma se bodo sprejeli po razpoložljivi prostora prijavitelci ob otvoritvi tečaja.

OPOZORITEV RADI BREZPLAČNIH POPRAVIL V AVTOGENSKEM TEČAJU.

Zavod PO Zbornice za TOI ponovno opozarja interese, ki imajo kake komplicirane pokvarjene avtomobilске ali strojne dele ali kake druge predmete, da jih sprejema zavod brezplačno v popravilo, ki se bo izvršilo v specialnem tečaju za dopolnitev že izvežbanih varilcev pod strokovnim vodstvom inženjerja in varilnega mojstra-specialista. Predmete je dostaviti najkasneje do četrta 23. t. m. v livarno Tehniške srednje šole v Ljubljani. Izjemoma se bodo sprejemali taki predmeti samo še do sobote 25. t. m.

ZUNANJA TRGOVINA ČESKO-SLOVAŠKE.

Uvoz v septembru je naveden s 1265 milijoni Kč, izvoz s 1520 milijoni, aktivnost torej 255 milijonov Kč. V dobi januar — september je znašal uvoz 11.794 milijonov Kč, uvoz 12.741 milijonov, aktivnost torej 947 milijonov Kč. Lanska septembrova aktivnost je znašala 177 milijonov Kč, dočim so bila prva tri tromesečja precej izenačena: uvoz 14.685 milijonov, izvoz 14.367 milijonov, pasivnost 318 milijonov Kč. — Vobče je bila zunanja trgovina Čslov. lani znatno večja kot letos.

Ponudbe, povpraševanja

Zastopstva naših tvrdk v Carigradu bi prevzela tvrdka Friderik Ehrenstein, Istanbul, Turcija Han, No. 33. Emilo Focchini, Levade, Istrija, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki izdelujejo leseno robo, brente, škafe, rešeta itd.

Ivan M. Madun, Skoplje, Mokranjčeva 9, želi prevzeti zastopstvo tukajšnjih tvrdk za Južno Srbijo. Imenovanj je že zastopnik za mineralno vodo Slatina Radenci.

TEČAJ ZA RADIOTELEGRAFISTE TRGOVSKE MORNARICE.

Zbornica za TOI v Ljubljani opozarja, da priredi Direkcija pomorskega prometa v Splitu 5-mesečni tečaj za radiotelegrafiste trgovske mornarice v Šibeniku. Tečaj se prične 1. februarja leta 1931 in je brezplačen. Pogoji za sprejem je dovršeno 18. in še ne prekoračeno 30. leto starosti, naše državljanstvo, popolno zdravje in sposobnost za tako službo, dobro vedenje in dovršitev vsaj 4 razredov srednje ali enakovredne šole ter znanje angleškega ali francoskega, ali nemškega jezika. Za preskrbo mora skrbeti vsak sam. Prošnjo je vložiti kolekovano pri gori navedeni direkciji do 1. decembra t. l. ter priložiti rojstni list, domovinski list, šolsko izpričevalo, izpričevalo o nramnosti in zdravniško zpričevalo, ki ga izda zdravniška direkcija pomorskega prometa v Splitu. Absolventi tega tečaja dobe na podlagi dovršenega izpita spričevalo, ki jim daje kvalifikacijo za telegrafsko prakso na trgovskih ladjah. Po enem letu prakse in položenem praktičnem izpitu pri Telegrafski šoli kr. mornarice v Šibeniku izda Direkcija pomorskega prometa kandidatu spričevalo za ladijskega radiotelegrafista II. razreda. Podrobnejše informacije dobe intereseanti pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu.

PONUDBE ZA CESTNE IN ŽELEZNIŠKE GRADBE.

15. t. m. so bile odprte pri gradbenem ministru v Beogradu oferte glede izvedbe od ministrstva sklenjenih velikih cestnih in železniških gradb v znesku dveh milijard dinarjev. Gre za gradbo novih državnih cest v skupni dolžini 450 km ter za zboljšanje in popravilo cest v dolžini 325 km, dalje za gradbo osmih novih železniških prog. Država hoče vse gradbene stroške plačati v teku treh let po izvršenem delu ali pa bo spremenila bone v stalne obligacije s tridesetletnim plačilnim rokom. Oferte za železniške gradbe je vpslalo sedem skupin z inozemskim kapitalom in ena z domačim kapitalom (za prog. Št. Janž—Sevnica). Za gradbe in rekonstrukcijo cest je bilo vpslanih dvanajst ofert od domačih in inozemskih podjetij. Inozemske oferte so iz Francije, Nemčije in Amerike. — Vidimo, da gre za zelo velike vsote.

Priporočamo svoje izvrstne izdelke

Iz naših organizacij

DRUŽABNI VEČER TRGOVSKEGA DRUŠTVA »MERKUR« V LJUBLJANI

bo jutri v sredo, dne 22. oktobra ob pol 9. uri zvečer v prostorih restavracije »Zvezda«. V nadaljevanju lani začeta cikla »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu: »Umetnost in naša Narodna galerija«. O tem predmetu predava upravnik »Narodne galerije« gospod Ivan Zorman. G. Ivan Zorman slovi kot odlični strokovnjak na tem polju in bo večer, ko on predava, brezdvomno jako poučen in zanimiv. Po končanem predavanju igra godba. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

Razstave in sejmi

Velesjem v Utrechtu na Nizozemskem. Na 23. nizozemskem velesjemu, ki se je vršil v septembru 1930, je razstavilo 1012 razstavljalcev, obiskalo ga je približno 100.000 ljudi. Navzlic depresiji v kupčiji so se na sejmju sklenile znatne kupčije, kar dokazuje, da nizozemska trgovina nabavlja svoje potrebščine vedno v večji meri na velesjemu. Tudi inozemci so posetili sejem v večjem številu in nakupili večje količine blaga. Velesjem v Utrechtu ima dočela poslovni značaj. Na njem so zastopane vse panoge industrije. Iz inozemstva je na njem razstavilo 184 nemških, 47 angleških, 42 avstrijskih in 35 ameriških firm ter 53 firm iz ostalih držav. V letu 1931 se bo vršil spomladanski velesjem v času od 10. do 19. marca. Na tem velesjemu bo posebna skupina stavbenega materiala in gradnje cest. Pojasnila dajejo nizozemski konzulati.

Po svetu

Jugosl. živinorejska komisija se mudi na Tirolskem v svrhu študiranja živinoreje in tamošnjih živinorejskih naprav.

Lokomotive in vagoni se smejo pravljati samo v domačih delavnicah; tako je odredilo prometno ministru. Naročila prometne uprave se morajo razdeliti med posamezne tovarne vagonov.

Uvoz v prvih osmih mesecih v Jugoslavijo je znašal 967.604 tone v vrednosti 4.63 milijard Din, lani pa 1.085.000 ton in 4.97 milijard Din.

Fordova tovarna v Berlinu je zvišala delavcem plače za 1— do 30 pfenigov na uro.

Delo na Gloeknerski cesti hitro napredujejo. Zaposlenih je okoli 800 delavcev.

Hranilne vloge v Avstriji so dosegle na koncu septembra vsoto 1850.6 milij. šilingov.

Tečaj pesete se je v prav zadnjih dneh nekoliko zboljšal.

Tečajni indeks na Dunajski borzi je v septembru v celoti padel, indeks jugoslov. delnic je ostal nespremenjen.

Najbolj črni dan Newyorške borze v letošnjem letu je bil 17. oktober. Vse industrijske listine so padle za 15 do 20 odstotkov, povprečni padec vseh notiranih delnic je bil 8-16%. Celo železniškim vrednotam, ki se jih doslej križa ni lotila, sedaj baisse ni prizanesla.

Število brezposelnih na svetu je presseglo 15 milijonov oseb. Samo v USA jih je že okoli 8 milijonov. In to brez družinskih članov!

Brezposelnost v Ogrski je narasla na 200.000 oseb, kar je za celih 100% več kot lani ob tem času.

Mednarodna zveza surovega jekla zboruje te dni v Parizu in se posvetuje, v kakšni obliki bi mogla še nadalje obstojati.

Obtok bankoveev v Avstriji znaša po zadnjem izkazu Narodne banke 910 milijonov šilingov in je krit s 84%.

Belgijsko premogarstvo je vsled neugodnega gospodarskega položaja zašlo v težkoče. Spaja se v sindikatih z elastično politiko cen; sindikati naj bi se pozneje združili v kartel.

Glede prodaje ogrskega tobačnega pridelka se je odločil finančni minister za sprejetje ponudbe neke francoske skupine.

Zlate zaloge Angleške in Francoske banke so po zadnjih izkazih obeh zavodov sledeče: 157'82 milijonov funtov in 49.440 milijonov frankov.

Sedanjo obrestno mero za poljedelstvo v Ogrski je na nekem zborovanju označil ogrski poljedelski minister kot neznosno. Če je finančni zavodi ne bodo hoteli znižati, bo moral zahtevati nov zakon, ki bi ustavil sedanjo visoko obrestno mero.

Stabilizacija vrednote v Peru je predmet študij posebne komisije, v ta namen osnovane.

Rusko žito gre tudi že v Švico; tako sta prispela te dni v Genova dva parnika z 12.500 tonami ruskega žita, za Švico namenjenega.

Belgija nastopa proti ruskemu dumpingu; poseben odbor bo izdelal sistem obrambe proti njemu. V zadnjem času je prišlo v Belgijo zelo veliko ruskega lesa po prav nizkih cenah.

Zlate zaloge Nizozemske banke so narasle že na 426 milij. hol. gold. in so s tem izenačene oddaje preteklega poletja.

Nemške zvezne tovarne pnevmatik so znižale cene blaga za osebne avtomobile za 10% in ne za 5, kot je bilo prvotno nameravano.

Prodaja cementa v Nemčiji je bila v lanskem septembru za 40% večja kot v letošnjem, ko je znašala 510.000 ton.

Evropski kartel aluminija je sprejel predlog Nemčije in je znižal cene za 10 funtov pri toni, od 95 na 85 funtov, in sicer s takojšnjo veljavnostjo. Glej članek.

Letošnji žitni pridelek Francije je cenjen na 63 milij. met. stotov; lani je znašal 87 milijonov.

Sladkorna produkcija v Češkoslovaški v kampanji 1929./30. je znašala 10 milij. 337.000 met. stotov, za 2-2% manj kot v prejšnji kampanji.

Donavska konferenca v Krakovu.

Dr. Al. Szana iz Bratislave piše:

Prva in najvažnejša programna točka konference v Krakovu je bila poenotnje Donavskega prometa vobče. Ker se pa to vprašanje ne more samostojno rešiti, so se posvetovali obenem tudi o izgradbi pristaniških naprav. Predlogi, ki jih je v tem oziru predložila Mednarodna trgovska zbornica, se krijejo precej s prejšnjimi predlogi, ki pa od vlad posameznih držav še niso bili ratificirani. Krakovska konferenca je zastopala stališče, da se more že z združitvijo raznih obmejnih carinskih uradov doseči pospešenje prometa. Zdi se pa, da Krakovska konferenca v tem oziru ne bo imela zaželjenega uspeha; kajti pri zahodnoevropskih državah je večina predlogov že itak izvršena, v balkanskih državah bo pa gotovo tudi v bodoče prevladovalo dosedanje mišljenje. Doslej ni mogla niti Mednarodna Donavska komisija doseči bistvene spremembe razmer. Ker stremljenja po internacionalizaciji niso imea zaželjenega uspeha, se tudi stremljenja po združitvi obmejnih carinskih uradov ne bodo obistinila.

Drugo vprašanje, s katerim se je bavila konferenca, je bilo tako medsebojnega priznanja od posameznih držav uporabljanih carinskih plomb. V praksi se sicer ni zgodilo, da bi kakšna država ne priznala carinskih plomb druge države, a dokler medsebojno priznanje plomb ni pogodbeno določeno, obstoji možnost, da nastanejo v prometu težkoče in zamude.

Številne so pritožbe, ki se tičejo višine pristaniških pristojbin. Čeprav ne spada v območje Krakovske konference, da bi glede višine teh pristojbin kaj določenega sklenila in ker imajo tudi splošna priporočila v praksi le malo vrednosti, je sprožitev tega vprašanja vendarle pokazala, da gre za veliko oviro v Donavskem prometu. Posamezna pristaniška mesta, ki se morajo boriti s prav istimi finančnimi težkočami kot druga mesta, se zatečejo rada k preprostem sredstvu zvišanja pristaniških pristojbin. S tem se voznja po Donavi spričo splošno slabe kupčije tako podraži, da je promet zelo oviran. Če bo šlo tako naprej, bi prišli kmalu v razmere srednjega veka, kjer bi skoraj za vsakim ovinkom mitnica obrežnega gospodarja. Zelja Krakovske konference gre za tem, da se vprašanje pristaniških pristojbin izloči iz kompetence posameznih mest in držav ter da se pristaniške pristojbine v vseh obdonavskih mestih enotno uredijo.

Drugo doslej še nerešeno vprašanje v Donavskem prometu je petrolejski promet. V tem vprašanju je Mednarodna Donavska komisija že pred leti našla to rešitev, da se opremijo s petrolejem natovorjene ladje z modrim trakom, s čimer se druge ladje od daleč opozorijo na večjo nevarnost ognja. Nekateri države so uvrstile v svoje Donavsko brodovje primerno opremljene petrolejske ladje, le Romunija te praktične uvedbe ni izvedla, češ, da se na petrolejskih ladjah spričo velikih eksportnih množin žita prevažna večkrat tudi žito, kar bi ne bilo mogoče, če bi z modrim trakom označene ladje smele prevažati samo petrolej. Konferenca v Krakovu je to vprašanje zopet načela in hoče še enkrat poskusiti, da se vrši petrolejski promet z lastnimi ladjami.

Neki od Krakovske konference sprejet predlog gre za tem, da se v vseh pristaniških odpravijo ladje brez ozira na njih narodno pripadnost po vrsti njih prihoda v pristanišče, s čimer bi bilo odpravljeno enotransko prednostno stališče.

Kot odredba za zboljšanje prometa po Donavi se še predlaga, naj se vrši obmejna carinska odprava podnevi in ponoči. Ta predlog gre zlasti na naš jugoslovanski naslov.

Resolucij, ki jih je konferenca v Krakovu slednjič sprejela, je devet, in sicer so sledeče:

1. Uredijo naj se mešani carinski uradi; 2. ladje naj se pregledajo in odpravijo po vrsti njih prihoda v pristanišče; 3. carinjenje naj se vrši ponoči in podnevi, tudi ob nedeljah in praznikih; 4. osnujejo naj se kolikor mogoče dobre telefonske zveze ob Donavi, da morejo carinski uradi čim uspešneje delovati

proti tihotapstvu; 5. plombe držav naj se medsebojno priznajo; 6. izgradijo naj se prezimovališča; 7. veterinarska kontrola naj se poenostavi; 8. napravijo naj se javna skladišča; 9. ladijsko osebje naj se giblje v vseh pristaniških nementeno in prosto.

Pričakovati je, da se bodo prijadete vlade zavzele vsaj za delno uresničitev teh resolucij.

TARIFNOPOLITIČNA VPRAŠANJA V JUGOSLAVIJI.

Dunajska »N. F. P.« ima sledeči dopis iz Zagreba: Ze dalj časa se pripravljajo obsežna reforma jugoslovanskih železniških blagovnih tarif. Pred kratkim so poročali, da bodo stopile nove tarife v najkrajšem času v veljavo in da so v veliki izmeri upoštevane v njih želje gospodarskih krogov. Leta 1929 je nesel ves državni železniški promet 2600 milijonov dinarjev, to je 171.600.000 dinarjev več kot v letu 1928. V zadnjih tednih je bila dovoljena v svrhu pospeševanja eksporta, ki kaže letos precej padajočo tendenco, cela vrsta izvoznih blagovnih olajšav. Tikajo se sliv, sladkorja, grozdja, vina itd.; v kratkem pride tudi moka na vrsto. Zlasti važne bi bile tarifne olajšave za gozdno industrijo in za lesno trgovino, ki imata v izvozni trgovini Jugoslavije tako izredno vlogo. Saj pride do 25 odstotkov vse zunanje trgovine na lesno trgovino. In

Dobava-prodaja

Izdelava 640 kabanic. Dravska pošta na direkcija v Ljubljani razpisuje prvo licitacijo za izdelavo 640 kabanic. Licitacija bo dne 30. oktobra t. l. ob enajstih v pisarni pošne direkcije. Najkasneje do desetih na dan licitacije morajo položiti domači ponudniki 10% (inozemski 20%) kavcijo pri pomožnem uradu pošne direkcije v Ljubljani, kjer lahko vpogledajo in kupijo po goje štev. 58932/30, ki so določeni za izdelavo zimске obleke in kolikor se nanašajo na izdelavo zimskih kabanic.

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 400 kg azbestnih grafitnih vrvic. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 29. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 300 komadov jeklenih krtač, 150 komadov baterij za žepne svetiljke, 100 komadov žarnic za žepne svetiljke, 1000 komadov vžigalnikov za karbidne svetiljke, 30.000 kg negašenega apna ter glede dobave mizarškega orodja. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 3. novembra t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg tračnih žebeljev, 1500 kg tovozne masti in 3250 kg žičnikov. — Dne 5. novembra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave 3000 komadov metel in 500 komadov ščetk ter glede dobave 41.000 kg rebraste pločevine; pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu pa glede dobave pisarniškega materijala. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Popravilo streh. Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelek v Ljubljani sprejema do 28. oktobra t. l. ponudbe glede oddaje popravila streh v območju progovne sekcije Ljubljana gor. kol. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja zgradbe ceste Sv. Peter—Ložane III. del se bo vršila potom pismene licitacije dne 5. novembra t. l. pri Okrajnem cestnem odboru, Maribor, Koroška cesta štev. 26/II.

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 5000 kalcinirane sode. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 24 kom. Lutzovih pečih in 5 komadov litoželezni delavniških pečih; do 28. oktobra t. l. pa glede dobave napisnih tablic za kretnice. — Prometno-komercijelni oddelek

prav ta izvoz se je letos občutno zmanjšal. V prvi polovici let 1928 in 1929 se je držal še zmeraj nad enim milijonom ton, letos je pa padel že na 830.000 ton. Jugoslovanska gozdna industrija se pritožuje nad neugodnimi konkurenčnimi razmerami napram avstrijskemu izvozu lesa v Italijo. Izvaja to dejstvo iz različnih direktnih izvoznih tarif za les v prometu med Avstrijo in Italijo in v prometu med Jugoslavijo in Italijo. V nekaterih relacijah znaša razlika do 5 lir pri 1 m³. Jugoslovanske gozdne industrijske organizacije so zahtevale pričetek pogajanj med jugoslovansko in italijansko prometno upravo, da se doseže revizija obstoječe jugoslovansko-italijanske tarife na podlagi avstrijsko-italijanske tarife.

Ljubljanska borza

Tečaj 20. oktobra 1930.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
BEVIZE		
Amsterdam 1 h. gold.	22.705	22.765
Berlin 1 M	13.4225	13.4525
Bruselj 1 belga	—	7.8752
Budimpešta 1 pengő	9.8646	9.8946
Carib 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	7.9495	7.9795
London 1 funt	274.02	274.82
Newyork 1 dolar	56.255	56.455
Paris 100 fr.	—	221.62
Praga 100 kron	167 —	167.80
Tret 100 Hz	294.30	295.30

Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 2100 komadov brezovih metel, 1400 komadov signalnih zastavic in 4000 kg dekstrina. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 24. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 50.000 komadov kapsol. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 29. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 50 komadov ročnih žag, 100 komadov pocinkanih posod za vodo, 3000 m bakrenih vrvi, 10 komadov kladiv, 100 komadov koljen za peči, razne konjske opreme, žebeljev, železa in sekir. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 30 kg žveplane kisline za akumulatorje, raznega orodja in potrebščin za merjenje ter glede dobave 500 kg tovozne masti. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 31. oktobra t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande II. armijske oblasti v Sarajevu licitacija glede dobave 10.000 komadov zabojev za dvopek. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.) — Dne 3. novembra t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 55.000 kg železne žice. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.) — Dne 4. novembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave garvensovih črpalk, štedilniškega okovja, žičnih krtač, žaglinih listov, žičnikov, stojalnih vijakov, svinca, spajalnega kositra itd. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Oddaja del za napravo požarnega hidranta. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. oktobra t. l. ponudbe glede oddaje del za napravo požarnega hidranta pri vodni postaji v Zelšah pri Rakeku. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

Dražbeni oklie. Dne 25. oktobra 1930 ob devetih se proda v Kamniku na lesnih skladiščih Fužine, pod Zapricami in na Grabnu št. 37 po javni dražbi večja množina (ca. 1175 m³) lesa v raznih dimenzijah: tramov, plohov, moravlov, lat, desk, škoretov za zaboje; 20 m³ za zaboje prirezanih desk, 400 lesenih zabojev, več hlodov, 2 leseni šupi za pisarno in 2 leseni šupi za zlaganje lesa. Začetek dražbe je določen v Kamniku na lesnem skladišču. — Okrajno sodišče v Kamniku.

Iz poročila

zborničnega predsednika g. Ivana Jelačina o delovanju zbornice v dobi od 15. decembra 1929 do 25. septembra 1930.

(Nadaljevanje.)

V zmislu odloka ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 10. marca 1930 so se morali popolniti upravni odbora, odnosno ravnateljstva Javnih borz dela. Namesto predstavnikov bivše oblastne samouprave določil ban dva predstavnika in dva namestnika, ki jih delegira Zbornica za TOI. — Zbornica je na vabilo kr. banske uprave predlagala na ta mesta kot svoja predstavnika gg. Ivana Ogrina in dr. Ernesta Rekarja in kot namestnika pa gg. Jerneja Ložarja in Antona Rojino.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je na podlagi čl. 105. zakona o zaščiti delavcev izdal rešenje, v zmislu katerega se morajo 1. julija leta 1930 zatvoriti brez vsake odškodnine vse obstoječe privatno-profesionalne borze dela v mestih, kjer obstoje javne borze dela. Ker bi bila s tem mnogim lastnikom koncesioniranih posredovalnic za službe uničena eksistenca, je trgovski odsek zbornice v svoji seji dne 9. septembra t. l. po razpravi o tem predmetu sklenil, da je pri ministru socialne politike storiti vse potrebne korake v ta namen, da se lastnikom zasebnih posredovalnic ne odvzame pridobljivih pravic.

Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje so se volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov odložile do nove ministrske naredbe. — Veljavnost mandata dosedanjih zaupnikov je bila podaljšana do konca leta 1930.

Pravilnik in spisek sezonskih podjetij v zmislu § 8. zakona o zaščiti delavcev, ki je velike važnosti za podjetje, ki obratuje sezonsko, se pripravlja. Izdajo pravilnika je zbornica urgirala.

Na vabilo ministrstva je podala zbornica izjavo k predlogom za mednarodno konvencijo o delavnem času zasebnih nameščencev.

Število mednarodnih konvencij dela, ki so bile prijavljene pri sekretarijatu Društva Narodov, je znašalo do 1. marca t. l. 384. Od tega števila je bilo 9 ratificiranih pogojno. Zelo interesantno je, da je naša država ratificirala 20 konvencij in da zavzema v tem oziru med vsemi državami, ki so članice Društva narodov, tretje mesto.

13. Dograditev železniških zvez.

Dne 26. februarja t. l. se je izvršila slovesna otvoritev prometa na progih Rogatec—Krapina. To je bila po prekmurski železnici druga proga, ki se je zgradila v naši banovini in zato bi bilo železi, da se pristopi čimprej k pričetku gradbe tretje ter najvažnejše zveze med Kočevjem in sušaško progo. Spontana manifestacija gospodarskih krogov na Sušaku dne 6. julija t. l., katero je posetilo izredno veliko število interesentov pa tudi zborničnih članov, je pokazala, kako zelo pereče in vedno bolj neodložljivo postaja to vprašanje za naše gospodarstvo. V zmislu sklepov te širše konference je posetila pretekli teden deputacija gospodarskih organizacij iz Sušaka, Zagreba in Ljubljane, katere se je udeležila tudi naša zbornica, predsednika kr. vlade in vse resorne ministre ter jim predložila spomenico, da se ta že leta 1922 uzakonjena proga prične graditi. O ostalih aktualnih prometnih vprašanjih bo podano posebno poročilo.

14. Gospodarska propaganda.

Za pospešitev direktnih stikov naših eksporterjev z državami latinske unije je zbornica aktivno sodelovala pri organizaciji naše udeležbe na svetovni razstavi v Barceloni. Podjetja iz zborničnega področja so častno predstavljala naše gospodarstvo ter so bila za razstavljene izdelke odlikovane tri tverdke z »Grand prix«, 5 tverdke z zlato in 4 tverdke s srebrno medaljo. — Za razstavo jugoslovanskih vin, ki se bo vršila v začetku oktobra po inicijativi jugoslovenskega konzulata v Rotterdamu, so se priglasile 3 tverdke. Premalo interesa se je pokazalo za udeležbo na velesejmu v Solunu, kjer je zgradila naša dr-

zava letos svoj lastni razstavni paviljon. Interesa v glavnem ni radi tega, ker je ta trg vsled neugodnih železniških tarif za nas skoraj nedostopen.

Zanimanje interesentov za inozemske velesejme in razstave je v splošnem vse premajhno in bi bilo z ozirom na važnost, ki jo ima udeležba na mednarodnih razstavah v propagandnem oziru želeči, da se zlasti pomembnejših inozemskih prirediteljev udeležijo naša podjetja v čim večjem številu.

Ljubljanski veliki semenj je obhajal letos jubilej desetletnice svojega obstoja. Tako spomladanska kakor jesenska prirediteljev sta uspeli v moralnem in gmotnem oziru. Spomladanski semenj je otvoril minister trgovine in industrije g. Juraj Demetrowič, jesensko prirediteljev, ki je bila združena z veliko gozdarsko-lovske razstavo pa je otvoril minister za šume in rude g. dr. Anton Korošec. Jesenska prirediteljev je bila deležna najvišjega odlikovanja, počastila sta jo s svojim obiskom Nj. Vel. kralj in kraljica.

Gospodarski propagandi v inozemstvu posveča zbornica stalno pozornost. Zaradi olajšanja in vzpostavitve poslovnih slikov z inozemskimi tržišči je zbornica šodelovala tudi v prošlem polletju pri novih izdajah raznih večjih adresarjev, tako da so naslovi naših domačih podjetnikov navedeni že v skoro vseh večjih mednarodnih adresarjih, kar je velike važnosti za našo gospodarsko propagando v inozemstvu.

15. Obrtniške zadeve.

Kakor v trgovini, se je občutila kriza tudi v obrtniških krogih. Javlja se predvsem v pojemanju naročil. Na deželi povzročajo pomanjkanje dela in zaslužka splošno oslabitev kupne moči kmeta, ki je posebno za kovinarske, lesne in oblačilne stroke glavni odjemalec. Mehanizacija prometnih sredstev izpodriva konjsko vprego in izpodkopava obenem kovaško in sedlarsko stroko. V čevljarski in krojaški stroki se čuti postopen pritisk tovarniške konkurence, ker tudi že kmetstvo ljudstvo posega vedno bolj po tovarniško izgotovljenih oblačilnih izdelkih.

O nekoliko boljši zaposlitvi, vsaj v mestih in večje naseljih, bi se moglo govoriti edino pri mizarski stroki in pri gradbenih obrtih. Gradbeno podjetnost otežuje znatna podražitev gradbenega materiala. Poostrena medsebojna konkurenca pritiska na cene, da je mnogokrat delo komaj še rentabilno. Legalni konkurenci se pridružuje ravno v gospodarsko šibkejših strokah nelegalna konkurenca sušmarjev. Pomanjkanju dela in zaslužka se pridružuje na drugi strani neznosna davčna obremenitev.

Iz tega težkega gospodarskega položaja si skuša obrtništvo pomagati s tem, da omejuje dotok naraščajoč, da z vsjo vehemenco nastopa proti sušmarjem, da skuša s tarifnimi dogovori v okviru obrtnih organizacij vzdržati boljše cene svojim izdelkom

in da osobito v nekaterih strokah dviga kvaliteto in ceno svojega izdelka s tehnično samoizpopolnitvijo in modernjšo opremo delavnice.

Kljub raznim težkočam tehnični razvoj našega obrta napreduje. Lepe uspehe imamo v zadnjem času zaznavati v lesni stroki, osobito v mizarski, ki je v umetniškem in tehničnem pogledu dosegla inozemsko konkurenco.

Gibanje obrta v zadnjih tromešecjih kaže tole sliko:

	IV. četrtl. 1929	I. četrtl. 1930	II. četrtl. 1930
Število prijav	669	674	757 = 2100
Število odjav	375	476	396 = 1247
Prirastek obratov	294	198	361 = 853

V prejšnjih treh trimesecjih je bilo skupno število prijav 2074, odjav 1304, prirastek 770. Prirastek obrtniških podjetij kaže torej rastočo tendenco. Celokupen porast torej znaša 853 ali 4.3%. Največji del novih prijav se nanaša na krojaške in šiviljske obrte, prevoz oseb z avtomobilom, kovače in mizarje. Iz tega bi se dalo sklepati, da je položaj v pretežnem delu obrtniških panog ugodnejši kot pri trgovstvu, akoravno je pri produkcijskih obratih tudi tu prišlo tekom leta do redukcij staleža pomožnega delavstva. Našemu obrtniku bo treba zato v bodoče vedno intenzivnejše skrbeti za nove vire zaposlitve, v ta namen pa osobito skrbeti, da se njegova sposobnost in kvaliteta njegovega izdelka čim bolj dvigne, produkcijski stroški pa z racionalizacijo obratovanja čim bolj znižajo.

(Konec prihodnjic.)

O petdnevem tednu in o kolektivizaciji v Rusiji. Petdnevni teden v Rusiji je doslej popolnoma uveden v petrolejski, premogovni, papirni in transportni industriji. Tudi v kemični, električni in nekaterih drugih industrijah dela večina podjetij po sistemu petdnevnega tedna. Iz zaključkov je razvidno, da je produkcija narasla za 10 do 25 odstotkov. Število nezgod se je zmanjšalo. Uvedba petdnevnega tedna je prinesla delo 400.000 delavcem in pravijo, da bo dobilo delo še 700.000 do 800.000 delavcev. Druga posledica tega tedna je tudi ta, da poslušajo delavski klubi skoz ves teden in da prirejajo gledališča včasih po dve predstavi na dan. Vsak dan je praznik za petino delavstva, tako da pridejo v petih dnevih vsi na vrsto. In sicer se je ta razreditev izvedla z vednostjo delavcev. 15. oktobra so praznovali po vsej Sovjetski uniji dan kolektivizacije in letine. Časopisje poudarja, da sta razmah poljedelstva in zvišanje pridelka s kolektivizacijo izvedena brez izjeme. Kolektivna gospodarstva so posejala pomladi 36 milijonov hektarov zemlje; posedujejo 40.000 traktorjev in enajst milijonov glav živine. Pridetek kolek-

tivnih gospodarstev prekaša onega zasebnih gospodarstev za 30 odstotkov. Leta 1927 je gospodarstvo kulakov v žitnih okrajih dalo na trg dva milijona ton žita, letos ga bodo dala kolektivna gospodarstva 10 milijonov ton. Vse to, kar smo tukaj navedli, prinaša oficialno rusko časopisje. Kakor se je pa že opetovano izkazalo, ta poročila niso zmeraj povsem zanesljiva. Glej o tem tudi članek o ruskem dumpingu. Tisti, ki vladajo, morajo pač povedati, da prinaša njih način vladanja in gospodarstva uspehe, sicer je pa njih vlada brezpomembna in odveč.

Tržna poročila

TRG JAJEC.

Zadruga za eksport jajec v St. Juriju ob J. železnici poroča: Nakupna cena je bila zvišana sicer na Din 1-35, a trenutno za to zvišanje prav za prav še ni nobenega povoda. Nakupi se vršijo le v mnenju, da bodo cene kmalu poskočile. Ker je produkcija prav majhna in ker iz Rusije ni pričakovati velikih dovozev, je to mnenje morda opravičeno. A napačno bi bilo vdajati se prevetli-kemu upanju; ne smemo pozabiti, da se morata največji dve deželi importa, Anglija in Nemčija, boriti s hudo gospodarsko krizo in da trije milijoni brezposelnih v Nemčiji niso bogve kako dobri odjemalci.

Kanadski žitni pridelek je cenjen na 770 milijonov bušlov proti 520 milijonom v preteklem letu. Pridetek pšenice je cenjen na 363 milj. bušlov.

Tržne cene v Mariboru, dne 15. oktobra 1930. — 1 kg govejega mesa I. Din 18—20, II. 16—18, III. 12—14, jezika svežega 20—25, vampov 7, pljuč 5—8, ledvic 18—20, možganov 18—20, parkljev 4—5, vimena 8—10, loja 2-50 do 10. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. Din 24—35, II. 16—20, jeter 25, pljuč 20. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa Din 15 do 28, sala 22—24, črvene masti 12 do 14, pljuč 10—12, jeter 10—14, ledvic 20—25, glave 10—12, nog 8—10, slanice sveže 17—24, papricirane 24 do 30, prekajene 20—30, masti 22—26, prekajenega mesa 18—27, gnjati 30—40, prekajenih nog 8—10, prekajenega jezika 30—36, prekajene glave 10—12. Drobnica: 1 kg ovčjega mesa 12—15. Klobase: 1 kg krakovskih klobas 36—40, debrecinskih 30—32, brunšviških 18—25, pariških 28—32, posebnih 28—30, safalad 28—30, hrenovk 30—36, kranjskih 30—40, 1 prekajena klobasa 5—6. 1 kg mesenega sira 28—32, tlačenk 22—28, salami 75—100. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. Din 10, II. 5. Kože: 1 kom. konjske kože Din 152—175, goveje kože 11—12, telečje kože 20, svinjske kože 8—10, gornjega usnja 65 do 95, podplatov 45—60. Perutnjina: 1 piščanec majhen Din 12-50—20, večji 20 do 37-50, kokoši 30—45, race 30—32-50, gosi 65—75, purana 50—90, zajca domačega majhnega 6—10, večjega 25—45.

Divjačina: 1 zajec 35—40. Ribe: 1 kg morskih rib 16—32. Mleko, maslo, sir, jaja: 1 liter mleka 2—3, smetane 12 do 14, 1 kg surovega masla 32—36, 1 kg čajnega masla 48, masla kuhanega 44, ementalkega sira 30, polementalkega sira 40, trapistovskega 28 do 40, grojskega 30, tilsitskega 30—32, parmazana 80, sirčka 36, 1 jajce 1-25—1-75. Pijače: 1 liter vina novega Din 10—12, starega 16—24, piva 9, 1 steklenica 1-50, 1 sodček piva (25 l) 150, 1 liter žganja 36—48, ruma 36—56, sadjevca 3-50—4, 1 steklenica pokalice 1-50 do 2-50. Kruh: 1 kg belega kruha Din 5, črnega 4-20, 1 žemlja 0-50. Sadje: 1 kg jabolk I. Din 6, II. 4, III. 3, sliv posušnih 10—12, breskev 12, 1 liter kostanja surovega 2—2-50, pečenega 6—8, 1 kg brusik I. 14, II. 8, III. 5, 1 limona 0-50—1-25, 1 kg rožičev 8-10, 1 orehov 10—16, mandeljnov 44—56, orehov 8 do 12, luščenih orehov 40—44, rozin 16—18, maka 16. Špecerijsko blago: 1 kg kave I. 56—90, II. 42—70, pražene I. 72—70, II. 48—85, čaja 70—120, soli 2-50—2-75, popra celega 46—60, mletega 48—60, cimeta 54—60, paprike 40—70, testenin 7-50—10, marmelade 20—40, pekmeza 10, medu 16—20, sladkorja v prahu 13-20—14, v kristalu Din 11-80—12, v kockah 13-20—13-50, kvasa 32—40, škroba pšeničnega 12—20, riževyega 16-25, riža 5—19, 1 liter kisove kisline 39—50, kiša navadnega 1-50 do 6, vinskega 3—8, olja olivnega 16 do 18, bučnega 15—18, špirita denat 6 do 12, 1 kg mila 13—17, sode 1-50—2, jemenove kave 8—17, cikorije 17—22. Zito: 1 kg pšenice Din 1-70—2-50, rži 1-40—2-50, ječmena 1-40—2-50, ovsu 1-50—2-50, koruze 1-50—2-50, prosa 1-35—3, fižola 1-50—4-20, graha 14 do 16, leče 14—17. Mleviski izdelki: 1 kg pšenične moke 00g Din 3-50—4, 0 3-45 do 4, 1 3-35, 2 3-305, 4 3—3-65, 5 2-75 do 3-50, 6 2-40—2-75, 7 1-70—2-75, ržene moke I. 3—3-50, II. 2-65—3, prosene kaše 3-50—4-50, ječmenčka 3-50—12, otrobov 1—2, koruzne moke 1-65—3-80, koruznega zdroba 2-60—3-80, pšeničnega zdroba 3-80—5, ajdove moke št. 1 5-50—6, 2 3-50—6, kaše 7. Krma: 1 q sladkega ali kislega sena Din 70—85, otave ali ovsene slame Din 65—75, 1 q pšenične slame ali ržene slame Din 45—55. Kurivo: m³ trdih drv Din 130 do 145, mehkih drv 90—110, premoga trboveljskega 41—45, velenjskega 24 do 28, 1 kg oglja 2, koksa 0-75—1, 1 liter petroleja 7, bencina 8—14, 1 kg karbida 7—8, sveč 16—32. Zelenjava: 1 kom. salate glavnote 0-50—1-50, endivije 0-50—1-50, motovilca 1, radiča 1, glava zelja zgodnjega ali poznega 1 do 4, ohrovtu 1—3, 1 karfižola 2—6, 1 kupček špinacije 1, 1 kg paradižnikov 2—, 6 kom. zelene paprike 1, 1 kumarica 2—2-50, 1 jedilna buča 2—3, 1 kupček luščenega graha 8—12, fižola v stročju 1, kifelčarja 1, 1 šopek peteršilja 0-25, zelene 0-25, zelenjave za kuhno 0-25, 1 kilogram čebule 2, česna 18, 1 kom. pora 0-50, 1 kom. navadnega korenja 0-25, pese rdeče kupček 1, repe 1, kolerabe 0-50—1, 1 kg poznega krompirja 0-75 do 1-50, hrena 16, zelja kislega 4, repe kisle 2.

SPEDIJSKO PODJETJE
R. RANZINGER
LJUBLJANA
Telefon št. 20-60
prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvora Carlskega skladišča. Mastne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili.

KUVERTA
DEUŽBA Z O. Z.
Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pol 1 Karlovska c. 2

Trgovci! Naročajte in širite „TRGOVSKI LIST“!

Veletgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. Raznovrstno rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom.
Čeniki na razpolago!

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!